

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopalniške ulice)

Telefon št. 242.

Naša prva dolžnost.

Stoletja smo se borili, da se osvobodimo tujega, predvsem nemškega jarma. Žrtvovali smo tisoče in tisoče mladih življenj, izgubili dežele, ki jih je zasedel nikdar siti Nemec ter jih polagoma izpremenil v nemško ozemlje. Tja na Tirolsko so segale naše meje. Iz krvavega meteža svetovne vojne se je porodila naša mlada svobodna država, kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Aliiranci so priznali to našo državo ter jo sprejeli med se. Toda navzlic temu se moramo boriti za najlepše kraje naše domovine, ker grabežljivi in izdajski Italijan noče uvideti, da imamo tudi mi pravico zahtevati za prelito kri, s katero smo pripomogli antanti do zmage, to, kar nam gre.

Če bi tega ne bilo, če bi v Parizu uvideli upravičenost naših zahtev, bi nam ne bilo treba danes vzdrževati toliko vojaštva.

Vsako mlado gospodarstvo potrebuje predvsem potrebnega kapitala, da si ustvari potrebne predpogoje za zdrav razvoj. Tem bolj potrebuje to mlada država. Zgraditi si mora temelje. In tako se je naša mlada država obrnila

na svoje državljane s pozivom, naj ji pomagajo pri zgradbi teh temeljev in naj ji dajo na razpolaganje potreben kapital.

Ta kapital se bo porabil in naložil v interesu državljanov, vsaj država ni nič drugega nego velika skupina ljudi.

Država pozivlje torej državljane, naj podpišejo prvo državno posojilo, to je, naj ji posodijo potreben denar. Vsak zaveden državljan je takoj, ko je zaslišal poziv naše države, izvršil svojo državljansko dolžnost ter podpisal državno posojilo. Toda če beremo imena vseh onih, ki so podpisali državno posojilo, pogrešamo še mnogo, zelo mnogo Jugoslovanov, ki se še niso odzvali pozivu. Če pomislimo, koliko smo žrtvovali za staro Avstrijo, koliko milijonov in koliko življenj smo žrtvovali za njo, tedaj se čudimo, da navedemo še vedno Jugoslovane, ki imajo pomisleke, če bi podpisali ali ne. Nekateri teh so mlačni, drugi nezavedni. Pozabljajo, da si s tem, če posodijo državi denar, pomagajo sebi, ojačijo svojo lastno pozicijo, kajti le v močni in urejeni državi bo srečen in gospodarsko neodvisen tudi državljan.

Zato pozivljemo vse prave Jugo-

slovane, izpolnite svojo dolžnost in podpišite v teh zadnjih dneh državno posojilo.

Koroški Slovenci mirovni konferenci.

Koroški Slovenci-begunci so odposlali po odboru koroških beguncev v Ljubljani na mirovno konferenco v Parizu obširen oklic, iz katerega posnemamo:

Tužni Korotan imenuje slovensko ljudstvo našo domovino. In to po pravici — saj je zgodovina te jugoslovanske pokrajine, izvzemši svitlo dobo umeščenja korotanskih vojvod na gosposvetskem polju po staroslovenskih običajih napolnjena s tugo in trpljenjem. Plemeniti francoski narod je skušal sam na lastnem telesu germansko krutost in brezobzirnost, ki je ena in ista tako v Nemčiji, kakor v Avstriji. Zato smo prepričani, da bo razumeval naš obupni klic po svobodi, osamosvojitvi in ujedinjenju z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Navidezno premagana zmija je začela, spodbujana in ojuščena od bivšega njenega sovražnika Italije, dvigati glavo.

Za svojo zemljo in narod naš smo tipeli koroški Slovenci med vojno strahovito preganjanja, ker smo bili zvesti zavezniki in zagovorniki naših osvoboditeljev in njihovih idej, pričakujoč le od njih rešitve in osvoboditve izpod nemškega jarma. Baš zato so nas kot veleizdajalce Avstrije tirali v ječe, na vislice in morišče. Trpeli smo voljno. Vsi naši upi in vse naše nade bile so uprte proti zahodu: od zahoda smo pričakovali naše rešitve in svobode.

A kako kruto smo se varali! Namesto pričakovane svobode in združitve naše pokrajine s kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slo-

zblaznel, ter rjove in se blazno smeje ter hrope.

In kaj vidimo? Pred hišo je bilo vpreženih dvoje krav, ki so se po svoje tej krasni nemščini smejale. Kaj tacega še nisem v svoji zoološki praksi, katera mi je še vedno ostala, doživel. Prizor za bogove: ena kravca je dvignila glavo, kakor puta, če pije, spuščala grozni ha—ha—mu, teptala z prednjima nogama ter se solzila samega orjaškega smeha. Druga se je bila iztrgala od voza ter se na glavo postavljala in v tej pozi posnemala smeh tovarišice. Toraj naj Vam povem, da me je bilo sram, da še tega nisem vedel, da se kravce tudi smejejo. Zdaj mi je znano, in za eno izkušnjo sem bogatejši.

Z veselim pogledom sem meril prijazni prizor, ter se podal proti domu. V bližnjem restavracijskem vrtu je rigal mladi oshček, ki je bil skrit za grmom. „Sedaj se pa ne motim“ si mislim, ter se približam grmičju.

Moj Bog zopet prevara. Bil je bivši avstrijski diplomat, ki je dvorjanih brhki natakari. Ne grem naravi več na tim, kajti že vidim, da me zapušča moja zoološka veda.

Drago V.

Smeh.

Vedno sem bil prijatelj živalij, bodisi živih ali pečenih. Dejanje in nehanje teh organskih bitij me je vedno zanimalo. Opazoval sem mravlje, ki umetno grade svoje stavbe, rad sem gledal lastavice, ko so posnemale matere, divil sem se nad krasnim Orpington-petelinom na postaji, ki je bil v svoji ljubosumnosti naravnost Otelo, ter vedno pazil na svoje pisane Desdemone. Ako je rezgetal konjiček, sem brž pogledal pasmo. Rad sem pobožal kravco, ki se je pasla na zeleni trati.

Poznal sem vsakega ptiča po glasu, da celo po mukanju krav sem spoznal, ali je pingavskega ali Mölltalskega pokolenja.

Samo enkrat v svojem življenju sem se zmotil, hudo zmotil. Naj povem:

Bilo je pred kakimi tremi tedni, ko sedim v prijazni krčmi mestne okolice. Melanholično sem gledal skozi okence na oblačno nebo. „Nikjer, nikjer tolažbe v srcu ni“ sem tiho vzdihnil. In res sem bil usmiljenja vreden. Kot prijatelj lepega vremena ter ljube narave, sem bil primoran sedeti v sobi, pribit kakor vojni red, ki se je blestel raz stene.

V posebni sobici so se pogovarjali pri odprtem oknu trije špisarji v grozni nemščini. Služboval sem svoj čas v rojstnem kraju teh štajerskih Berlinev, ter precej razumel njihovo krasno narečje. Če Ti tak človek pove stavek, se glasi prva beseda tako, kakor bi zalajal kužek, druga beseda je slična krokerjevemu petju, tretja smrčanju pijanca in predikat kot žvižg hripavega hlapona. Kdor nima cementiranih ušes za ta „jezik“ naravnost oglušti.

„Mrpua plajpt jo eh taič, soakriša hoataifi“ (Maribor ostane vendar nemški, ti preklicani vrag). Komaj je možakar-peripatefkar izustil te besede, slišim pred hišo grozne, čudne glasove, ni bilo riganje ne mukanje, ne lajanje.

Tudi človeški glasovi niso bili. Zazdelo se mi je, kakor da bi v kratkih prestedkih votlo grmelo, potem puhali, tudi v naglih intervalih, orjaški meh.

Med temi izbruhom bogznaj kakšnega bitja je bila slišati tuleča skala čudnega mola. Kratkotamo grozen koncert. Preplašeni purgariji, ter jaz z njimi so planili raz sedežev, te hiteli iskati vzrok ter izvor te čudne podoknice. Mislili smo najpreje, da je sigurno kak orjak

vencev, za katero smo se neštetokrat glasno in jasno izjavili in manifestirali na shodih, zapadli smo novemu suženstvu, ki je hujše od prejšnjega. Že bivši cesar Karol je nam Slovincem pod pritiskom političnih razmer in zavedujoč se velikih krivic, ki se nam gode, hotel napraviti konec temu nečloveškemu tlačanstvu in nam zagotovil v svojem zadnjem manifestu avtonomijo, da nas reši nemškega šovinizma. In celo nemško imperialistična avstrijska vlada, ki nam nikoli ni bila prijazna, je bila volje, določiti Dravo kot upravno mejo med Slovenijo in Nemško Avstrijo.

A danes? Po šestih mesecih končane svetovne vojne smo koroški Slovenci pregnani iz svoje rodne slovenske zemlje.

Zato pa kličemo še v zadnjem trenutku vsem delegatom na mirovni konferenci, katerim je izročena naša usoda in jih rojimo: Gospodje, zavedajte se svojega dostojanstva kot razsodniki in dajte nam, kar je našega. — Odbor koroških beguncev v Ljubljani.

Političen pregled.

Kritika laške politike. Pariz, 21. maja popolnoči. Auguste Gouvain napada v »Journal des Debats« izvestno italijansko novinstvo, ki hoče laško javno mnenje razburiti proti Franciji radi Nemške Avstrije, ki bi jo Francija hotela podpirati. Pravi, da je težko razločevati, ali je kriva takšnemu postopanju neinformiranost ali slab namen. Italija se udeležuje posvetovanj v St. Germainu in v Versaillesu. Francija je bila vedno zvest zaveznik. Naj bi Lah! nikdar ne pozabili, kakšno vlogo je imela Avstrija pričetkom vojne leta 1914., ko so Škodove baterije razbile Namur, ko je dunajski kabinet še trdil, da Avstrija ni v vojni z Belgijo.

Kriza v italijanski delegaciji. Milan, 21. maja. Vsled kompromisa o reškem vprašanju izstopijo zastopniki radikalne smeri Barzilai, Salandra in Salvago Raggi iz laške mirovne delegacije v Parizu. V delegacijo vstopi minister Crespi. Ministrski predsednik Orlando in minister zunanjih del Sonnino sta za gladek sprejem Wilsonovega predloga, ki obljublja Italiji za slučaj, da sprejme za Jugoslovane ugoden kompromis v Dalmaciji in dovoli internacionaliziranje mesta Reke, dalekosežne kompenzacije v kolonijah. Nadalje je treba naglašati, da se Italiji dajo garancije glede vpoštovanja njenih želja, da se ne bo v nobeni obliki vpoklicala Avstro-Ogrska k novemu življenju.

Čehi za donavsko konfederacijo? Milan, 22. maja. »Secolo« priobčuje interviu s češko-slovaškim socialističnim poslancem Nemcem, ki je izjavil med drugim: »Mi nameravamo skleniti z vsemi centralno-evropskimi državami tudi z onimi, ki so nas preje zatirale, konfederacijo, ker bi morali brez te konfederacije vsi narodi bivše Avstro-Ogrske samo vegetirati. Češki socialisti predlagajo, da bi se z Avstrijo sklenil dogovor glede Šlezije na temelju enakih pravic za češko manjšino 400.000 duš v Avstriji in za nemško manjšino na Češkem, ki šteje poldrugi milijon ljudi. Vsem tem manjšinam se naj dovoli enakopravnost v uradih in šolah.« Ta izjava češkega vodilnega državnika in socialističnega za donavsko konfederacijo vzbuja največjo senzacijo.

Velike protičeške demonstracije v dunajski mestni hiši. LDU. Dunaj, 23. maja. (ČTU.) Včeraj je bila ustanovna seja dunajskega občinskega sveta, katere se je udeležilo tudi osem po čehoslovaških volilnih na Dunaju izvoljenih članov. Kot pripadniki čehoslovaške soc. dem. stranke so nosili češki člani dunajskega občinskega sveta rdeče klinčke; samo občinski svetnik Klimeš, zastopnik čeških socialistov, je imel rdeč-bel klinček v gumbaici. Na dnevnem redu je bila svečana zaprisega izvoljenih občinskih svetovalcev. Takoj po prisegi so se pričeli veliki izgredi, izzvati po krščanskih socialcih in po nemški stranki nacionalnih demokratov. Ko je bil poklican občinski svetnik Fiala n na glas vzkliknil: »Slibuj!« (Obetam!) — so jeli pripadniki ime-

novanih nemških strank kričati: »Vun ž njimi! Sramota! Fej! Komaj so prisegli, že lomijo prisego!« Enaki prizori so se dogajali vselej, kadar je bil pozvan češki član k prisegi. Konečno je prišlo do burnih demonstracij, ko je nenkrat nekdo zaključil »Oni ne slibuju, rikaju »slibovic!« — Ko so vsi prisegli, se je pričela volitev župana. Za župana je bil izvoljen dose-danji podžupan Jakob Reumann s 187 glasovi. Izid volitve je bil sprejet na soc. dem. in na čeških klopek, kakor tudi na galeriji z burnim odobravanjem.

Okolica Petrograda pod ognjem ententnih topov. LDU. Bazel, 22. maja (ČTU.) Iz poročila britanske admiralitete je posneti, da križari v Finskem zalivu 22 ententnih vojnih ladij. Francoske, kakor tudi angleške ladje so pod poveljstvom adm. Cavana. Boljševiki so proglasili zaliv petrogradski za vojni pas. Vse ozemlje južno od Peterhofa je pod težkim ognjem angleških in francoskih ladijskih topov.

Rok za nemški odgovor podaljšan. LDU. Pariz, 22. maja. (Brezlično). Nemškim delegatom je dovoljeno osemdnevno podaljšanje roka za predložitev protipredlogov. Grof Brockdorff-Rantzau je naslovil na predsednika mirovne konference, Clemenceauja pismo, ki slove: »Gospod predsednik! Nemška delegacija namerava obvestiti aliirane in asociirane vlade še o nekaterih točkah, katerim pripisuje praktičen pomen. Predložila bo torej: a) noto o teritorialnih vprašanjih na vzhodu; b) noto o Alzaciji-Loreni; c) noto o zasedenem ozemlju; d) noto o izpopolnitvi obveznosti, ki jih je prevzela Nemčija glede obnove; e) noto o načinu, kako naj se postopa odslej z vseni vprašanji, ki spadajo v delavsko zakonodajo; f) noto o postopanju z nemško lastnino v sovražnem inozemstvu. Razen tega se izdeluje poseben resumé pripomb, za katere daje nemški vladi povod osnutek mirovne pogodbe v svojih detajlnih določbah. Z ozirom na to, da so gori omenjena vprašanja deloma zelo težavna in zapletena ter da je bilo primerno, obravnavati jih s pomočjo izvedencev tako v Versaillesu, kakor v Berlinu, jih ni bilo mogoče obdelati vseh v roku 15 dni, ki ga je določila Vaša ekscelenca z dne 7. maja 1917, dasitavno si je prizadevala vsa delegacija, da v tem roku izdela in predloži kolikor mogoče mnogo not. Iz navedenih razlogov predlagam v imenu nemške delegacije, naj se smatra vsebina teh not za predmet razprave (v brezlični brzojavki kratek presledek nečitljiv) in naj se nam dovoli rok, kakršen je potreben za temeljitejšo razmotrivanje. Blagovolite sprejeti, gospod predsednik, zagotovilo mojega velespoštovanja. — Grof Brockdorff-Rantzau.« — Clemenceau mu je odgovoril v pismu, kjer ga obvešča, da je rok podaljšan do 29. maja.

Dnevne novice.

Žito gre v klasje. V Vuzenici se je dogodil slučaj, da je socialnodemokratski železničar obvestil nemške roparske tolpe, naj ne pridejo z oklopnim vlakom v obližje, ker se približujejo jugoslovanski vojaki. Predsnočnim so prignali več teh izdajic v Maribor. To so prve posledice hujskarij, ki jih širijo mariborski Nemci, predvsem socialnodemokratski železničarji, ki imajo razpleteno dobro zamišljeno špionažo na Koroškem. Prepričani smo, da so jugoslovanski socialni demokrati daleč od teh ljudi, vendar smo pa radovedni, če bodo intervenirali tudi za nekatere teh ljudi, o katerih je dokazano, da so delali roko v roki z nemškimi roparji na Koroškem.

Vsem rodoljubom iz Rogaske Slatine in nje okolice. Rogasčanom, Smarčanom in se naznanja, da se vrši ustanovni občni zbor Čitalnice za Rogaske Slatine in okolico na praznik vnebohoda, to je v četrtek dne 29. maja 1919 ob 16. uri (ob 4. uri pop.) in sicer v vrtni dvorani hotela »Pošta« v Rogaski Slatini. Posebno so porabljeni na ta pomembni ustanovni

občni zbor vsi rodoljubi iz dežele, možki in ženske in nadejamo se, da nas tudi naša inteligenca z sosednih krajev ne bode pustila na cedilu temveč, da bodo na tem ustanovnem čitalničnem zborovanju častno zastopani vsi sloji in stanovi. Vabimo tudi prisrčno naše sosede Celjane, posebno pa pevce, da nam zapojejo nekaj lepo in mladodonečih slovenskih pesmic, da bode naše ljudstvo spoznalo lepoto našega jezika, krasoto in mljubo naše krasne in vedno lepe slovenske pesmi, da se bomo tudi pri tej priliki medsebojno spoznali ter si začrtali jasno pot, po kateri hočemo in tudi moramo v bodočnosti hoditi.

Izgnalo je okrajno glavarstvo v Nemško Avstrijo Franca Drobna, prejšnjega orožnika s Št. Ilju. Kakor se je izvedelo, je bil imenovan že sprejet v službo Nemške Avstrije, a se je še vedno potikal po Jugoslaviji.

Pod državno nadzorstvo se je postavilo vse premoženje Schulvereina na Dunaju, ki se nahaja v občini Sv. Lenart v Slov. gor. Nadzornikom se je imenoval dr. Milan Gorisšek, odvetnik v Sv. Lenartu v Slov. gor.

Pod državno nadzorstvo se je postavilo premoženje, poslopja, podjetja in zemljišča na ozemlju Slovenije sledečih gospodov, bivših članov prejšnjega odbora okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici: 1. Emil Weigel, gozdar, graščina Bistrica; 2. Hermann Strassgüttl, trgovec in posestnik, Slov. Bistrica; 3. Ivan Katz, gostilničar in posestnik, Slovenska Bistrica; 4. Josef Mahoritsch, gostilničar in posestnik, Peklo; 5. Stefan Rudolf, posestnik, Spodnja Poljskava; 6. Engelbert Sicherl, trgovec in župan, Spodnja Poljskava; 7. Karl Sima, trgovec in posestnik, Peklo; 8. Karl Zimmer, inspektor južne železnice v. p., Peklo; 9. Franc Steinklauber, tovarnar, Pragersko; 10. dr. Hermann Wiesthaler, notar, Slov. Bistrica; 11. dr. Oskar Orosel, odvetnik v Mariboru. Za nadzornike so se imenovali za gg. pod 1, 2, 3 gospod dr. Lemeš, odvetnik v Slov. Bistrici, za gg. pod 4, 5, 6, 7, 8, 9 dr. Jožef Pučnik, odvetnik, Slov. Bistrica, za gg. pod 10 in 11 dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru.

Zloglasna gostilna »Kreuzhof«, kjer se zbirajo najhujši nemški hujskači, ki kujejo načrte proti Jugoslaviji, je še vedno odprta.

Koroški begunci. Za oblačila bednim koroškimi beguncem je deželna vlada dovolila prispevek v znesku 20.000 kron.

Mariborski »Sokol« priredi v nedeljo dne 25. t. m. peš izlet v Ruše. Zbirališče v Narodnem domu ob 12-45 opoldne, odhod točno ob 13. uri. Odbor.

Žensko zborovanje v svrhu ustanovitve Slovenskega ženskega društva se vrši v ponedeljek, 26. t. m. ob ½20. uri zvečer v čitalniških prostorih »Nar. doma«.

Pri Posojilnici v Mariboru (Narodni dom) so prijavili na 4% državno posojilo (boni): Hranilnica v Ormožu 200.000 K, Okrajna posojilnica v Ormožu zase in za stranke 96.000 K, Glavna hranilnica in posojilnica slov. goric pri Sv. Lenartu zase in za stranke 114.000 K, dr. Viktor Kac, Maribor, 10.000 K, Pavla Robič, Feliks Robič, Sonja Robič, Vladoj Robič, Radivoj Robič, Limbuš, skupaj 3500 K, Lina Robič, Limbuš, 2000 K, Hinko Pogačnik, Ruše, 5000 K, Ernest Adamič, Maribor, 500 K, dr. Josip Rakež, Šmarje, 4000 K, Mihael Sernc, Ruše, 2000 K, Anton Sanein, Maribor, 500 K, Posojilnica Sv. Ana na Krembergu 10.000 K, dr. Anton Mulej, Maribor, 1000 K, Ivan Paulšek, Rače, 500 K, Hranilnica in posojilnica v Limbušu 5000 K, Vincenc Jug. Podova, 4000 K, dr. Franjo Lipoid, Maribor, 2000 K, Maks Robič, Središče, 2000 K, dr. Franjo Rosina, Maribor, 5000 K, Anton Hrovat, Maribor, 1000 K, dr. Pavel Turner, Maribor, 5000 K, dr. Janko Košan, Maribor, 3000 K, Ivan Belle, Št. Jurij ob južni železnici, 3000 K, Franciska Jelašek v Ljubnu, 5000 K, Josip Kaucič v Ljubnu, 1000 K, Ivanka Sernec, Maribor, 2000 K, Božena Sernec, Maribor, 2000 K, Mihael Jamšek, Maribor, 1.500 K, Janez Farkaš, Sv. Lovrenc, 2000 K, Ivan Weigl, Maribor, 3500 K, Jakob Verduik v Dravčah, 5000 K, Hranilnica in po-

sojilnica v Vuzenici, 10.000 K, Janko Košan, Maribor, 2000 K, Edvard Vaupotič, Maribor, 3000 K, Tončka Weigl, Maribor, 1000 K, Hranilnica in posojilnica v Vuhredu 10.000 K, Marija Pahernik, Vuhred, 10.000 K, Janez Krajnc, Maribor, 1000 K, Marica Paulšek, Rače, 1500 K, Ota Balon, Maribor, 5000 K, Ivanka dr. Lipoldova, Maribor, 3000 K, Viktor Glaser, Ruše, 10.000 K, Janko Pahernik, Vuhred, 5000 K, Amalija Vertnik, Maribor, 1000 K, Ilika in Irajja Mejovšek, Maribor, 1000 K, Silvija Knez in Nada Knez, Maribor, 2000 K, Ljudmila Šepec, Maribor, 10.000 K.

Kako je Nemka porodila — prašiča. Ta čudež se je zgodil pred par dnevi v Špilju. Ženska iz lačne nemške dežele, ki je bila na visoki stopinji nosečnosti, je menda postala slabo, pa so jo spravili v posebno dvorano, kjer se je kmalu na to odigral čuden prizor: ženska je brez posebnih bolečin postala precej drobnejša v pasu, skozi druga vrata pa so nesli obmejni pazniki lepo, pitano — prase. Ne vemo sicer, kaj se je zgodilo z novorojenčkom, toda mislimo si lahko, da so ga babice in botri — snedli z prav dobrim tekotom. Znamenje časa!

Čudno postopanje mestnega zdravnika dr. Leonharda. Mestni zdravnik dr. Leonhard pošilja razne razglase in notice glede zdravstvenih zadev v liste. Čudno se nam pa zdi, da nese vse te notice najprvo v „Marburger Zeitung“. Še le drugi ali tretji dan se tudi naš mitostno spomni. In zgodilo se je celo, da nam je poslal notice potem „Marburger Zeitung“ in sicer se mu ne zdi vredno, da bi poslal v uredništvo, marveč kar v tiskarno. Zdravstveno vprašanje je vsaj po našem mnenju najvažnejše vprašanje, pri katerem ne sme igrati nacionalni moment prav nobene vloge. In če misli dr. Leonhard pričeti reševati to vprašanje v nemško-nacionalnem zmislu, se je zmotil. Danes pretežna večina mariborskega prebivalstva čita slovenske časopise. In prav lahko se zgodi, da velevažna notice, poslana potem „Marburger Zeitung“ v tiska no, ne pride v časopis. Posledice morejo biti včasih naravnost katastrofalne. Mi ne dvomimo o zmožnostih dr. Leonharda, vendar smo pa mnenja, da spada na njegovo mesto slovenski zdravnik, kateremu bo na srcu dobrobit vsega mariborskega prebivalstva.

Promet s karbidom. Kakor nam nanzanja okrajno glavarstvo, dalo je v mariborskem političnem okraju promet s karbidom prosto. Trgovcem pa ki prodajajo karbid na drobno za večjo ceno kot K 3-20 in trgovci, ki vtihotaplajo karbid v Nemško Avstrijo ali pa prodajajo blago tihotapcem, se bode nadaljnji obrat njihovih obrti ustavil.

„Svet“. Dne 17. in 18. t. m. se je igrala Nušičeva drama „Svet“. Občinstvo je bilo z igro zelo zadovoljno. „Straža“ je pisala dokaj pohvalno kritiko. Včerajšnja „Straža“ pa pričel na enkrat popolnoma nasprotno. Kako more sprejeti isti list dve kritiki povsem nasprotni, to mi je neumljivo. Ker sem igral „Svet“ pod Danilovo režijo v Ljubljani in mi je ta drama dobro znana, ne morem molčati na to, kar piše kritik v „Straži“, kajti takoj se vidi, da igra tu osebnost svojo vlogo. „Svet“ se ne more igrati srednje dobro. To bo priznal vsak, kdor pozna igro. Igra se ali precej dobro ali pa slabo. Ker se dobro spominjam letošnje premijere „Sveta“ v Ljubljani, ki je šla popolnoma k vragu, saj nas je kritika trgala kar po vrsti — vzrok je bil pač, ker smo imeli premalo skušenj — zato sem se bal, kako bo izpadla stvar tukaj z diletantii. V Ljubljani je bila repriza pač dobra, čestitali so nam celo srbski častniki — igralci sami, ki vendar najbolj poznajo dela svojih genijov. In ravno vsled tega sem se bal, da igra težko prodre, ker srednjega pola tu ni. In glejte! Igralo se je dokaj dobro. Kako se je vsak trudil, kako je pazila suflerza, da je šla stvar hitreje, celo gradacijo so si mnogi dobro zapomnili. Jelka je igrala zelo dobro in bi jo lahko v tej igri postavili poleg naše miade Mire Danilove v Ljubljani. Nje sestra ni zastajala, manj živahna, nekoliko resna je dobro pogodila svojo vlogo. Sicer so pa vse dame precej dobro igrale in majhne hiše, ki jih je

morda storila ta ali ona, zatopljena v svojo vlogo niso igre motile. Matija je bil na pravem mestu, istotako učitelj. Seveda ni bil vsak korak naštudiran in vsaka gesta, kar smo delali v Ljubljani; toda v splošnem je delo krasno izpadlo in občinstvo je bilo večinoma zadovoljno, ne pa nasprotno, kakor trdi kritik, sicer pa ni vedno občinstvo merodajen faktor. Če vzamemo iz umetniškega stališča vprašam Vas, ali so vsi ti ljudje prebrali Nušičev „Svet“, ali poznajo globoki pomen te drame? Gotovo da ne, in nihče ne more tega zahtevati od njih. Igralec ima popolnoma svoje polje in zastor ga loči od občinstva. On ne sme dalje in mora živeti v tem svojo novo, očinstvu neznanu življenje. Sicer so bili tu diletantje, toda vsak je živel zase in stremil. Videl sem več kot sem pričakoval. Sicer pa. Le tako naprej, le trgajte nam to, kar smo z največjim trudom dosegli s „Svetom“, le kritizirajte te požrtvovalne dame, ki morajo po dnevi v službo a noci žrtvujejo delu na odru, kar je nekaj resnega in ne samo zabava, le tako naprej, dokler ne vržete z Vašo kritiko poslednjega igralca iz odra. A kdo bo potem igral? Če mislite, da imamo v naši domovini dovolj igralcev se zelo motite in če jih takoj angažirate, jih boste težko našli. Naposled pripominim, da je navzočim srbskim častnikom igra ugajala in to je veliko. G. Strniša.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Koroška fronta.

LDU. Ljubljana, 24. maja 1919. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Situacijsko poročilo od 24. t. m. ob 8. uri zjutraj: Na Golici smo z ognjem preprečili dvakratni poskus nemški patrolji približati se našim postojankam. Pri Judešu, zapadno od Slov. Gradca, pri Št. Janžu in pri Sv. Magdaleni so Nemci obstreljevali naše postojanke s strojnimi, severno od Jezerskega pa z artiljerijo.

Naše severne meje.

LDU. Ljubljana, 24. maja 1919. Ljubljanski dopisni urad poroča k vestem, ki krožijo od snoč po naših listih, kakor da bi bila jugoslovanska delegacija sklenila kak kompromis glede severnih mej, ugotovljamo, da so vse te vesti neoficijalne. Uradno je znano le toliko, da so bile naše severne meje v zadnjih dneh predmet novih posvetovanj v teritorialni komisiji, da pa odločitev še ni znana.

Vojaška zveza med Jugoslavijo in Francijo.

LDU. Berlin, 22. maja 1919. (DunKU.) „Telegraphen Union“ poroča s švicarske meje, da se glasom „Agence Havas“ zatrjuje, da namerava francoska vlada skleniti z Jugoslavijo vojaško zvezo.

Spomenica nemškoavstrijskih delegatov zaradi bojov na Koroškem.

LDU. St. Germain, 23. maja 1919. Dunajski koresp. urad poroča: Nemškoavstrijska mirovna delegacija je danes po majorju Bourgeois izročila tajništvu mirovnega kongresa nastopno ustmeno poročilo: Po najnovjših nemškoavstrijski delegaciji došlih poročilih je položaj na Koroškem od dne do dne opasnejši, tako za deželo samo, kakor tudi za red v Srednji Evropi. Jugoslovanske čete na eni strani in koroško prebivalstvo in narodna obramba na drugi strani so vsled krajevni preprirov, glede katerih se ne more ugotoviti odgovornost, prešle k novim bojem. Ti izbruh razburjenja, ki jih

je povzročilo dolgo in tesnobno čakanje na mir, so dovedle do žalostnih, nepotrebnih posledic, da celo do obstreljevanja mesta Sp. Dravograd in njegove okolice. Ti kraji, ki so za vojne in zaradi bede, ki je nastala vsled vojne, toliko pretrpeli, so že nekoliko dni izpostavljeni jugoslovanskemu topniškemu ognju. Nemškoavstrijska mirovna delegacija smatra kot svojo dolžnost, povdarjajoč ponovno potrebo in nujno željo nemškoavstrijskega naroda po najhitrejši rešitvi vprašanj, ki okupirajo in vznemirjajo naše javno mnenje, obrniti pozornost v Parizu zastopanih velesil na dejstvo, da se v osrednji Evropi bijejo krvavi boji, ki ogrožajo življenje in obstoj miroljubnega naroda. Tem nasilstvom pa bi se potom enostavne izjave velesil Nemški Avstriji in jugoslovanski vlad, kakor tudi onim osebam, ki so zdaj v Ljubljani na krmilu, mogel napraviti konec s tem, da se jim predoči, da je vsaki vojni postopek v neposrednem nasprotju z nameni, ki vodijo mirovni kongres, in da izidi teh napadov v nobeni smeri ne morejo dovesti do izpremembe končne ureditve mejnih vprašanj potom mirovne pogodbe. Da se zamorejo razjasniti različna vprašanja, ki izsiljujejo konec sovražnosti, in da se uvidijo pomisleki, ki so merodajni za naše predloge, prosi nemškoavstrijska delegacija, naj tajništvo mirovnega kongresa izvoli izposlovati privolitev kongresa, da smejo kancelar in dva člana delegacije na sestanku, ki naj se določi, kakor hitro mogoče, odločilna dejstva predložiti zastopnikom, katero v to svrhu določijo velesile. V očigled pravemu humanitarnemu duhu, ki veje iz tega koraka, se nadeja nemškoavstrijska vlada, da se bo njena spomenica blagohotno sprejela ter hitre in poveljave rešila.

Antanta ne odneha.

LDU Pariz, 23. maja 1919. Reuterjev urad poroča: Odgovor aliirancev na spomenico grofa Brockdorffa dne 13. t. m. o gospodarskih pogojih izjavlja, da so omejitve glede prebivalstva, parobrodstva, blokade itd., ki so našete v spomenici, pretirane. Nemčija si mora predočiti, da iz nesreče, ki se je razširila po vsem svetu in za katero nosi ona glavno odgovornost, ne more iziti brez vsake škode.

Kriza v italijanski delegaciji.

LDU Lugano, 23. maja 1919. (DunKU.) Italijanski listi poročajo, da se pri sestanku italijanskih državnikov ni dosegel noben sporazum. Barzilaj je podal svojo demisijo in Crispi mu bo sledil.

Barzilaj umrl?

LDU. Pariz, 33. maja 1919. (DunKU.) „Reuter“ poroča iz Rima, da je umrl Barzilaj.

Poslano.*

V četrtek mi je slavno okraj glavarstvo zaprlo gostilno, češ da je imela vsenemška družba pod vodstvom dra. Juriča pri meni čez pol n.č svoj parlament. Temu nasproti moram javnosti pojasniti, da pri meni od sobote dne 17. t. m., ko sem kot zaveden Slovenec prevzel gostilno, ni bilo nobene nemške družbe. Kot Slovenec bi tega tudi ne dopustil. Pač pa so bili pri meni znani narodnjaki iz Maribora, ki morejo spričati, da je resnica, kar trdim.

Josip Petrišič
gostilničar.

* Za vsebino „Poslanega“ je uredništvo te liste odgovorno, Roklikor zahteva zakon.

Zdravnik

dr. Vilko Marin

ordinira od 19. majnika naprej vsak dan od 11.—12. dopoldne in od 14.—16. popoldne
 Elizabetna cesta št. 15, Maribor
 Telefon št. 205.

Na delo se sprejme

takoj 45 opekarskih delavcev in 20 delavk. Za hrano in stanovanje je preskrbljeno. Zglasiti se je pri »Državni posredovalnici za delo«, podružnica Maribor in okolico, Stolna ulica 4.

Prva slovenska kavarna!

Kavarna „Central“

v Mariboru, Gosposka ul. 21

(lastnik: Gjuro pl. Valjak)

se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Sert Ferdo

importna in eksportna trgovina

Maribor, Koroška cesta 21

prodaja po nizki ceni: 5—4

krušno moko
 kuruzno moko
 kuruzni zdrob
 pšenične otrobe
 fino toaletno milo
 pralno milo
 ocet (jesih)

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zasluzek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

I. Mariborski bioskop

Tegeltkollova cesta.

Pozor!

V soboto 24. in nedeljo 25. majnika 1919
 Prevoz zemskih ostankov jugoslovanskih mučenicov

Zrinskega in Frankopana

z vsemi častni od Dunajskega Novoga mesta do položnja v grob.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. in 20. uri, v nedeljah in praznikih ob 1/2 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Pletenje, pod-

pletenje in popravila nogavic

prevzame

Strojna pletarna Valburge Oman

Maribor, Šolska ulica 4.

Kupim vsako množino

rezanega, otesanega in okroglega smrekovega in jelkega lesa. Ponudbe na trdko 14—6

Drago Kobi

Maribor, Franca Jožefa cesta 15.

Ure za birmo

priporoča

Mariborska
 specialna
 delavnica za
 popravila ur

F. Kneser i drug
 Grajska ulica št. 5.

Restavracija in hotel

pri „Zamorcu“

(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe.
 — Najboljša jedila. — Klubova soba. —
 Prostoren vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

Podpisujte drž. posojilo!**La krompir**

po ceni na prodaj 4—4

Tržaška cesta (Triesterstrasse) št. 74

Otvoritev kavarne!

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem 24. t. m. otvorila prenovljeno

Narodno kavarno

v lastni hiši na vogalu Vetrinjske ulice in Glavnega trga.

Priporočam se za obilni obisk.

2—2

Leopoldina Štelcer.

Sezija od 15. maja do konca septembra.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Sezija od 15. maja do konca septembra.

(popreje Rohitsch-Sauerbrunn)

Najmodernejšje in najpriljubljenejšje zdravilišče v Jugoslaviji.

Naravni žveplenokislogrenki vrelci. Nedosežno zdravilišče za bolezni želodca, črevesa, jeter in ledvic. Zdravilišče za bolezni presnavljanja (diabetes, debelost) in putike (arthritis urica). Moderno kopališče z vsemi hidro-mehano-terapevtskimi procedurami. **Dijeteščen sanatorij** za bolne na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in za diabetikarje pod vodstvom strokovnjaka dra. Lavriča, iz šole svetovnoznane profesorja dra. Noordena. Vsakovršne mineralne, solne in plavalne kopelji. Terenske kure za kronične bolezni srca, klimatoter-

pija za nervingne, okrepčevalne kure za krvne bolezni, za bledico (chlorose). Najboljše krepijo za rekonvalescente po pljučnih boleznih, kot bronchitis, pleuritis itd.

Zdraviliška godba, zdraviliški kino, umetniški koncerti, gledališke predstave, športni prostori. — Veliko število moderno opremljenih hotelov in dependanc, krasni izprehodi in izleti v okolico. Za prehrano najboljše preskrbljeno. Lastna mlekarina.

Prospekte razpošilja brezplačno in na vprašanja odgovarja

RAVNATELSTVO DRŽAVNEGA ZDRAVILIŠČA „ROGAŠKA SLATINA“.